

EU HEALTHY GATEWAYS JOINT ACTION
GRANT AGREEMENT NUMBER: 801493
PREPAREDNESS AND ACTION AT POINTS OF ENTRY
(PORTS, AIRPORTS, GROUND CROSSINGS)

Co-funded by
the Health Programme
of the European Union

Προκαταρκτικές συμβουλές για την προετοιμασία και απόκριση σε περιπτώσεις κρουσμάτων COVID-19 σε λεωφορεία, σε σταθμούς λεωφορείων και στις χερσαίες διαβάσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΥ)/ τα Κράτη Μέλη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Περιοχής (ΕΕΑ)¹

Έκδοση 1

4 Μάρτιος 2020

¹ The EU HEALTHY GATEWAYS Joint Action has received funding from the European Union, in the framework of the Third Health Programme (2014-2020). The content of this document represents the views of the author only and is his/her sole responsibility; it cannot be considered to reflect the views of the European Commission and/or the Consumers, Health, Agriculture and Food Executive Agency (CHAFEA) or any other body of the European Union. The European Commission and the Agency do not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.

Εισαγωγή

Αυτές οι προκαταρκτικές συμβουλές συντάχθηκαν μετά από αίτημα της Γενικής Διεύθυνσης Ασφάλεια των τροφίμων και υγεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (European Commission's Directorate-General for Health and Food Safety, DG SANTE). Συγκροτήθηκε ad-hoc ομάδα εργασίας με μέλη από την κοινή δράση EU HEALTHY GATEWAYS. Τα ονόματα των μελών της ομάδας εργασίας που συνέταξαν το παρόν έγγραφο παρατίθενται στο τέλος του εγγράφου.

Οι ακόλουθες συμβουλές αναπτύχθηκαν λαμβάνοντας υπόψη τα πρόσφατα στοιχεία, τις προσωρινές συστάσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) (<https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance>) και τις τεχνικές εκθέσεις του European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC) (<https://www.ecdc.europa.eu/en/coronavirus/guidance-and-technical-reports>) για τον COVID-19 (3 Μαρτίου 2020).

1. Ενίσχυση μέτρων ανίχνευσης οξείας αναπνευστικής λοίμωξης που οφείλεται στο COVID-19

Τα κράτη μέλη της ΕΕ καλούνται να δημιουργήσουν διαύλους επικοινωνίας με τους φορείς εκμετάλλευσης λεωφορείων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Τα κράτη μέλη επίσης καλούνται να ενημερώνουν τους φορείς εκμετάλλευσης λεωφορείων (ιδίως αυτούς με δρομολόγια που φθάνουν, αναχωρούν ή διέρχονται από περιοχές με τεκμηριωμένη μετάδοση στην κοινότητα)² για την αρμόδια αρχή με την οποία θα πρέπει να επικοινωνούν και να ενημερώνουν όταν εντοπίζεται ένα ταξιδιώτης εντός του λεωφορείου ο οποίος πληρεί τα κριτήρια ύποπτου περιστατικού του novel Coronavirus 2019 (COVID-19).

Ο ορισμός του ύποπτου περιστατικού σύμφωνα με το ECDC βρίσκεται εδώ: <https://www.ecdc.europa.eu/en/case-definition-and-european-surveillance-human-infection-novel-coronavirus-2019-ncov>

Ο ορισμός του ύποπτου περιστατικού σύμφωνα με τον ΕΟΔΥ βρίσκεται εδώ: <https://eody.gov.gr/neos-koronoios-sars-cov-2/>

Σύμφωνα με το ECDC, στενές επαφές είναι⁽¹⁾:

- Ένα άτομο που ζει στην ίδια οικία με περιστατικό COVID-19
- Ένα άτομο που είχε άμεση σωματική επαφή με περιστατικό COVID-19 (π.χ. χειραψία)
- Ένα άτομο που είχε μη προστατευμένη άμεση επαφή με μολυσματικές εκκρίσεις περιστατικού COVID-19 (π.χ. να δέχθηκε βήχα, να άγγιξε χρησιμοποιημένα χαρτομάντιλα με γυμνά χέρια)
- Ένα άτομο που είχε επαφή πρόσωπο με πρόσωπο με περιστατικό COVID-19 σε απόσταση μικρότερη των 2 μέτρων ή για περισσότερο από 15 λεπτά
- Ένα άτομο που παρέμεινε σε κλειστό περιβάλλον (π.χ. αίθουσα διδασκαλίας, αίθουσα συσκέψεων, αίθουσα αναμονής νοσοκομείου, κλπ.) με περιστατικό COVID-19 σε απόσταση μικρότερη των 2 μέτρων ή για περισσότερο από 15 λεπτά
- Ένας επαγγελματίας υγείας ή άλλο άτομο που παρέχει άμεση φροντίδα σε περιστατικό COVID-19, ή εργαζόμενοι σε εργαστήρια που χειρίζονται κλινικά δείγματα από περιστατικά COVID-19 χωρίς την χρήση ή επι αστοχίας των συνιστώμενων Μέσων Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ) ή
- Συνταξιδιώτης στο ίδιο αεροσκάφος ο οποίος καθόταν σε απόσταση δύο θέσεων (προς οποιαδήποτε κατεύθυνση) από περιστατικό COVID-19, άτομα που ταξίδευαν μαζί ή άτομα που παρέχουν φροντίδα και μέλη πληρώματος που εξυπηρέτησαν το συγκεκριμένο τμήμα του αεροσκάφους όπου καθόταν το περιστατικό (αν η σοβαρότητα των συμπτωμάτων ή η κίνηση του περιστατικού υποδηλώνουν εκτεταμένη έκθεση, οι επιβάτες που κάθονται στο ίδιο τμήμα ή όλοι οι επιβάτες του αεροσκάφους μπορούν να θεωρηθούν στενές επαφές)

Ένα μέλος του πληρώματος στο λεωφορείο θα πρέπει να εκπαιδεύεται να αναγνωρίζει τα συμπτώματα του COVID-19 και να ενημερώσει την αρμόδια αρχή στον τερματικό σταθμό ή στο

² Οι πληγείσες περιοχές ορίζονται από τον ΠΟΥ στην τελευταία δήλωση της International Health Regulations (2005) Emergency Committee regarding the outbreak of COVID-19 που δημοσιεύθηκε στο: <https://www.who.int/>.

σταθμό αποβίβασης του ασθενούς ταξιδιώτη σχετικά με την παρουσία ύποπτου περιστατικού στο λεωφορείο, όπως περιγράφεται στην παράγραφο 3.

Άλλες στρατηγικές θα μπορούσαν να εφαρμοστούν σε σταθμούς λεωφορείων για να αποφευχθεί ο συγχρωτισμός των ταξιδιωτών στους σταθμούς και στα λεωφορεία (π.χ. ενθάρρυνση της κράτησης θέσης μέσω διαδικτύου από ταξιδιώτες).

2. Στρατηγικές πληροφόρησης για την πρόληψη οξείας αναπνευστικής λοίμωξης στη πύλη εισόδου

2.1 Πληροφορίες για την υγεία σε ταξιδιώτες που φθάνουν από ή αναχωρούν σε πληγείσες περιοχές

Οι ενημερωτικές εκστρατείες για την ευαισθητοποίηση των επιβατών σχετικά με τα συμπτώματα και τις πρακτικές υγιεινής θα πρέπει να περιλαμβάνουν και τους ταξιδιώτες σε σταθμούς λεωφορείων. Ενημερωτικό υλικό (φυλλάδια, πανό, αφίσες, ηλεκτρονικές διαφάνειες, δημόσιες ανακοινώσεις κλπ.) μπορούν να προετοιμαστούν και να διανεμηθούν στους ταξιδιώτες που φθάνουν από ή αναχωρούν σε πληγείσες περιοχές.

Τα υλικά θα πρέπει να περιλαμβάνουν πληροφορίες για τα συμπτώματα, τα μέτρα ατομικής προστασίας (υγιεινή των χεριών, εφαρμογή αναπνευστικής υγιεινής, απόρριψη χρησιμοποιημένων χαρτομάντιλων, χρήση ιατρικών масκών κ.λπ.) και μέτρα κοινωνικής απομάκρυνσης.

Επίσης, στο ενημερωτικό υλικό θα πρέπει να παρέχονται συμβουλές:

- αναζήτηση άμεσης ιατρικής συμβουλής εάν εμφανιστούν σχετικά συμπτώματα εντός 14 ημερών μετά την επίσκεψη σε πληγείσα περιοχή και ενημέρωση του παρόχου υγειονομικής περίθαλψης σχετικά με το ιστορικό ταξιδιού σε πληγείσα περιοχή,
- με ποιον να επικοινωνήσει για ιατρική συμβουλή (π.χ. ποιο τηλεφωνικό νούμερο να καλέσει),
- αποφυγή επαφής με ζωντανά ή νεκρά άγρια ή σε αγροκτήματα ζώα κατά την επίσκεψη τις πληγείσες περιοχές
- ειδική μέριμνα για άτομα ευάλωτα σε επιπλοκές οξείας αναπνευστικής λοίμωξης³.

Ο ΠΟΥ συμβουλεύει τα ακόλουθα στο ευρύ κοινό:

- τακτικό και επιμελές πλύσιμο των χεριών με σαπούνι και νερό ή καλό τρίψιμο των χεριών με αντισηπτικό αλκοολούχο διάλυμα
- κατά τον βήχα και το φτέρνισμα καλύψτε το στόμα και τη μύτη με χαρτομάντιλο ή με το μανίκι στο ύψος του αγκώνα - απορρίψτε αμέσως το χαρτομάντιλο και πλύνετε τα χέρια
- αποφύγετε στενή επαφή με όποιον έχει πυρετό και βήχα
- αναζητήστε ιατρική φροντίδα αν άτομο αναπτύξει πυρετό, βήχα και δυσκολία στην αναπνοή και μοιραστείτε με τον πάροχο ιατρικής βοήθειας το ιστορικό ταξιδιού ⁽¹⁾.

³ Οι προκαταρκτικές πληροφορίες υποδηλώνουν ότι οι ηλικιωμένοι και τα άτομα με υποκείμενα νοσήματα μπορεί να διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο σοβαρών ασθενειών από το COVID-19: <https://wwwnc.cdc.gov/travel/notices/alert/novel-coronavirus-china>

Τα infographics του ΠΟΥ είναι διαθέσιμα στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://www.who.int/health-topics/Coronavirus>

Το φυλλάδιο ECDC που παρέχει συμβουλές για ταξιδιώτες διατίθεται στον παρακάτω σύνδεσμο: <https://www.ecdc.europa.eu/en/novel-coronavirus-china>

3. Εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση του προσωπικού επί των λεωφορείων και στους σταθμούς

3.1 Ενίσχυση της ευαισθητοποίησης για την ανίχνευση περιστατικών επί των λεωφορείων

Οι φορείς εκμετάλλευσης λεωφορείων θα πρέπει να ενημερώνονται σχετικά με την επιδημία του COVID-19. Επιπλέον, οι φορείς εκμετάλλευσης λεωφορείων πρέπει να παρέχουν κατάρτιση και καθοδήγηση στο προσωπικό τους για την αναγνώριση των σημείων και συμπτωμάτων της οξείας αναπνευστικής λοίμωξης (ARI): πυρετός και ξαφνική εμφάνιση αναπνευστικής λοίμωξης με ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα συμπτώματα: δύσπνοια ή βήχα.

Το προσωπικό θα πρέπει να εκπαιδεύεται σχετικά με τις διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται όταν ένας ταξιδιώτης στο λεωφορείο εμφανίζει σημεία και συμπτώματα ενδεικτικά της οξείας αναπνευστικής λοίμωξης, για την παροχή βοήθειας και για σωστή επιλογή και χρήση των ΜΑΠ^(1, 2).

Ένα μέλος του προσωπικού σε κάθε λεωφορείο πρέπει να είναι υπεύθυνο να αναγνωρίζει τα συμπτώματα, να παρέχει βοήθεια σύμφωνα με τις διαδικασίες που περιγράφονται στην παράγραφο 4 και να ενημερώνει την αρμόδια αρχή στο σταθμό αποβίβασης του ασθενούς επιβάτη.

Πληροφορίες σχετικά με τα συμπτώματα, τα μέτρα πρόληψης και τι πρέπει κανείς να κάνει όταν έχει τα συμπτώματα πρέπει να εμφανίζονται σε μεγάλους κόμβους σταθμών.

3.2 Μέτρα προσωπικής υγιεινής

Οι φορείς εκμετάλλευσης λεωφορείων θα πρέπει να παρέχουν κατάρτιση και καθοδήγηση στο προσωπικό τους ώστε να μειωθεί ο γενικός κίνδυνος της οξείας αναπνευστικής λοίμωξης⁽²⁾:

- Αποφυγή στενής επαφής (βλ παράγραφο 1) με ανθρώπους με οξεία αναπνευστική λοίμωξη
- Πρωτόκολλο υγιεινής χεριών (χρήση σαπουνιού και νερού, καλό τρίψιμο των χεριών με αντισηπτικό αλκοολούχο διάλυμα για τουλάχιστον 20 δευτερόλεπτα κλπ.)
- Πότε η υγιεινή των χεριών είναι σημαντική (π.χ. μετά την παροχή βοήθειας σε ασθενή ταξιδιώτη ή μετά από επαφή με το περιβάλλον του)
- Πότε το τρίψιμο των χεριών με αντισηπτικό μπορεί να εφαρμοστεί αντί του πλυσίματος και πως αυτό μπορεί να γίνει
- Αναπνευστική υγιεινή κατά τον βήχα και το φτέρνισμα με χαρτομάντιλα
- Κατάλληλη διάθεση αποβλήτων

- Χρήση ιατρικών масκών⁴ και масκών υψηλής αναπνευστικής προστασίας (FFP2/FFP3, αν είναι διαθέσιμες, για το προσωπικό που φροντίζει το ύποπτο περιστατικό και ιατρικές μάσκες να χρησιμοποιούνται - αν είναι ανεκτές - από το ύποπτο περιστατικό). Αν οι μάσκες υψηλής αναπνευστικής προστασίας δεν είναι διαθέσιμες, η χρήση ιατρικών масκών συνίσταται. Όταν αυτός ο τύπος ΜΑΠ χρησιμοποιείται, οι περιορισμοί και κίνδυνοι συνδεδεμένοι με την χρήση αυτών θα πρέπει να αξιολογούνται κατά περίπτωση).

4. Διαχείριση ύποπτου περιστατικού στο λεωφορείο

4.1. Προμήθειες και εξοπλισμός

Επαρκείς προμήθειες ΜΑΠ πρέπει να υπάρχουν στο λεωφορείο που συμπεριλαμβάνουν:

- Ιατρική μάσκα ή μάσκες υψηλής αναπνευστικής προστασίας (FFP2/FFP3)
- Γάντια μίας χρήσης
- Προμήθειες για την υγιεινή χεριών (π.χ. σαπούνι και αλκοολούχο διάλυμα τουλάχιστον 60% αιθανόλη για τρίψιμο των χεριών)
- Χαρτομάντιλα
- Σακούλα βιολογικού κινδύνου ή ασφαλείς πλαστικές σακούλες για ασφαλή απόρριψη μολυσματικών αποβλήτων

4.2. Διαχωρισμός

Οι συνήθεις διαδικασίες από τον φορέα εκμετάλλευσης του λεωφορείου θα πρέπει να ακολουθούνται για τους ταξιδιώτες που παρουσιάζουν αναπνευστικά συμπτώματα.

Βασισμένοι στα τρέχοντα στοιχεία για τον COVID-19 και τις συμβουλές για την διαχείριση ύποπτου περιστατικού σε άλλο μέσο μεταφοράς (π.χ. αεροσκάφος)⁽³⁾, συνίσταται αν ένας ταξιδιώτης αναπτύξει συμπτώματα οξείας αναπνευστικής λοίμωξης, προσπάθειες πρέπει να γίνουν για να ελαχιστοποιηθεί η επαφή μεταξύ επιβατών και του προσωπικού με το άρρωστο άτομο. Αν είναι δυνατό, πρέπει να απομακρυνθεί από τους υπόλοιπους (2 μέτρα ή 6 πόδια ιδανικά).

Η χρήση ιατρικής μάσκας συνίσταται, αν είναι διαθέσιμη και ανεκτή από τον ασθενή ταξιδιώτη. Αν η ιατρική μάσκα δεν είναι διαθέσιμη ή δεν είναι ανεκτή, θα πρέπει να ζητηθεί από τον ασθενή ταξιδιώτη να καλύπτει τον στόμα και την μύτη του με χαρτομάντιλα όταν βήχει ή φτερνίζεται. Οι ασθενείς ταξιδιώτες θα πρέπει να παρέχονται με σακούλες βιολογικού κινδύνου ή ασφαλείς πλαστικές σακούλες για την ασφαλή απόρριψη των μολυσματικών αποβλήτων (π.χ. χρησιμοποιημένες ιατρικές μάσκες και χαρτομάντιλα).

4.3. Αναφορά ύποπτου περιστατικού και αποβίβαση

Ο φορέας εκμετάλλευσης λεωφορείων θα πρέπει να ενημερώσει την αρμόδια αρχή στο σταθμό άφιξης για κάθε ύποπτο περιστατικό COVID-19 που εντοπίζεται στο λεωφορείο.

⁴ Μια ιατρική μάσκα είναι μάσκα προσώπου (χειρουργική ή μάσκα για λουπές ιατρικές διαδικασίες): <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/COVID-19-guidance-wearing-and-removing-personal-protective-equipment-healthcare-settings-updated.pdf>

Η αποβίβαση και η μεταφορά ασθενούς ταξιδιώτη σε ιατρική μονάδα θα αποφασίζεται κατά περίπτωση. Συνίσταται ο ασθενής ταξιδιώτης να φορά ιατρική μάσκα και να περιμένει στον σταθμό σε χώρο προσωρινής απομόνωσης μέχρι να μεταφερθεί στην ιατρική μονάδα. Εάν τέτοιος χώρος δεν είναι διαθέσιμος, τότε ο ασθενής ταξιδιώτης θα πρέπει να περιμένει σε ένα μέρος στο σταθμό ξεχωριστά από τους υπόλοιπους (2 μέτρα). Αυτό θα αποφασιστεί από την αρμόδια αρχή βάσει αξιολόγησης κινδύνου και διαθέσιμων δυνατοτήτων.

5. Καθαρισμός, απολύμανση και διαχείριση αποβλήτων

Η περιβαλλοντική παραμονή του SARS-CoV-2 είναι επί του παρόντος άγνωστη. Ο SARS-CoV μπορεί να επιβιώσει στο περιβάλλον για μερικές μέρες. Ο MERS-CoV μπορεί να επιβιώσει >48 ώρες στους 20°C, 40% σχετική υγρασία συγκρίσιμο με ένα εσωτερικό περιβάλλον, σε πλαστικές και μεταλλικές επιφάνειες^(4, 5).

Αν ένα επιβεβαιωμένο περιστατικό COVID-19 έχει ταξιδέψει με λεωφορείο, το λεωφορείο θα πρέπει να καθαριστεί και απολυμανθεί σύμφωνα με την προσωρινή οδηγία για τον περιβαλλοντικό καθαρισμό μη ιατρικών εγκαταστάσεων που έχουν εκτεθεί σε SARS-CoV-2, η οποία μπορεί να βρεθεί: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/interim-guidance-environmental-cleaning-non-healthcare-facilities-exposed-2019>

Τα μολυσματικά απόβλητα (π.χ. χρησιμοποιούμενες ιατρικές μάσκες και χαρτομάντιλα) θα πρέπει να τοποθετούνται σε σακούλες βιολογικού κινδύνου και να απορρίπτονται με ασφάλεια ως μολυσματικά απόβλητα σύμφωνα με τους κανόνες για τη διαχείριση των μολυσματικών αποβλήτων.

Working group members

Barbara Mouchtouri¹, Janusz Janiec², Brigita Kairiene³, Martin Dirksen-Fischer⁴, Savina Stoitsova² Pasi Penttinen⁵, Orlando Cenciarelli⁵ and Christos Hadjichristodoulou¹

1. Laboratory of Hygiene and Epidemiology, Faculty of Medicine, University of Thessaly, Larissa, Greece
2. National Institute of Public Health – National Institute of Hygiene, Warsaw, Poland
3. National Public Health Centre, Klaipeda, Vilnius, Lithuania
4. Institute for Hygiene and Environment of the Hamburg State Department for Health and Consumer Protection, Hamburg, Germany
5. European Centre for Disease Prevention and Control, Stockholm, Sweden

Για οποιοσδήποτε ερωτήσεις ή υποστήριξη σχετικά με τις πύλες εισόδου, παρακαλώ στείλτε email info@healthygateways.eu

References

1. World Health Organization. Updated WHO advice for international traffic in relation to the outbreak of the novel coronavirus 2019-nCoV. 27 January 2020 [27 January 2020]. Available from: <https://www.who.int/ith/2020-27-01-outbreak-of-Pneumonia-caused-by-new-coronavirus/en/>.
2. World Health Organization. WHO advice for international travel and trade in relation to the outbreak of pneumonia caused by a new coronavirus in China 2020 [updated 10 January 2020/1/2020]. Available from: https://www.who.int/ith/2020-0901_outbreak_of_Pneumonia_caused_by_a_new_coronavirus_in_C/en/.
3. Centers for Disease Control and Prevention. Interim Recommendations for Airline Crew: Novel Coronavirus in China. Updated Jan 28, 2020: Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Emerging and Zoonotic Infectious Diseases (NCEZID), Division of Global Migration and Quarantine (DGMQ); 2020 [cited 2020 2 February 2020]. Available from: <https://www.cdc.gov/quarantine/air/managing-sick-travelers/ncov-airlines.html>.
4. van Doremalen N, Bushmaker T, Munster VJ. Stability of Middle East respiratory syndrome coronavirus (MERS-CoV) under different environmental conditions. Euro Surveill. 2013;18(38).
5. European Centre for Disease Prevention and Control. Interim guidance for environmental cleaning in non-healthcare facilities exposed to SARS-CoV-2. Stockholm: ECDC, 2020.